

Gådefuldt og stærkt inspirerende

Kathrine Ærtebjerg har i snart 20 år leveret inciterende billedfortællinger om især kvindelivet og den vanskelige overgangsfase fra barn til voksen, og den raffinerede kolorist er nu aktuel på Brandts udstilling

Lisbeth Bonde
kultur@k.dk

Ved indgangen til udstillingen er der et gigantisk nøglehul, som markerer overgangen mellem virkeligheden udenfor og den surrealistiske drømmeverden, der venter inde i udstillingen. Nøglehullet er en genkommende figur, der fungerer som et tærskelsymbol. Det er et af flere greb, som strukturerer udstillingen. Et andet greb er et eksternt, litterært blik, som kastes på 14 af de udstillede værker. I et lille hæfte – også med et nøglehul på forsiden – kan publikum her bringe H.C. Andersen med sig rundt i udstillingen som "blind passager". Hæftet byder på udvalgte tekstcitater fra den unge Andersens forfatterskab og løber som en slags kommentatorspor, der lader gæsterne trænge dybere ind i værkerne mangelagede univers. Eksempelvis kan publikum læse, hvad H.C. Andersen måske ville have skrevet om maleriet "Hun var aldrig alene", hvor en pubertetspige sidder i en stor seng, omgivet af aber, bjørnedyr med men-

neskeansigter og en seksbenet edderkop, der hænger ned fra loftet. På dynen skyder nogle falloslignende forårsblomster op. Det udvalgte H.C. Andersen-citat lyder:

"Vi vide ikke Øieblikket vi indslumre, og endnu mindre, hvilke Drømme der skal beskæftige Sjælen."

Det er interessant med et sådant litterært sidespor, som fører flere associationsmuligheder til værkerne som "bonus tracks" til en udstilling i eventyrdigterens fødeby. Også på lydsiden er der brugt spændende greb, når Ærtebjergs datters barnestemme lyder fra højttalerne, og hun læser nogle af værktitlerne op. Yderligere kan man i udstillingens sidste rum, hvor vi finder en installation med en række fascinerende krops- og naturrefererende porcelæns- og keramikskulpturer, lytte til et sælsomt musikstykke, som Ærtebjerg har skabt i samarbejde med den elektroakustiske komponist Boe Przemyslak (født 1979). Her lægges endnu en alen til udstillingen som en totalinstallation – man fristes nærmest til at sige sansedstilling.

At bevæge sig ind i en drøm

Publikum vandrer fra sal til sal og bliver snart øre, snart lykkelige over det fantasifulde og eventyrligt-forførende univers, som meddeler sig fra væggene og fra de mange træskulpturer, der hænger ned fra loftet. Under fødderne mærker man det tykke, ærtegrønne gulvtæppe, eller man går gennem en kirsebærfarvet gang, der ligner en fødselskanal og videre til endnu flere rum. Snart mister man orienteringen, som befandt man sig i en labyrintagtig, arabisk medina. Så stor er udstillingen.

Kathrine Ærtebjergs arbejde er et re-

Det glæder en gammel kunstelsker, at Brandts nyeste udstillingsale nu atter bliver brugt til det, de var tænkt til: at udstille samtidskunst i stor skala.

sultat af hendes ånds og fantasie frie udfoldelse, omend hun indimellem også henter stoffet i sit eget kvindelige erfaringsunivers. Det er udført i hånden fra A til Z og bevidner en modig kunstner, som ikke holder sig tilbage, når det gælder de store eksistentielle spørgsmål, der lægges frem for os, især når hun lader sit kvindelige figurgalleri kigge ud på os med deres uudgrundelige blikke. Selvom farverne er stærke og saftspændte, er der ofte en undertone af uhygge i billedfortællingerne, ligesom meningen står til diskussion, da der altid er noget tvetydigt og gådefuldt over motiverne. Udstillingens kurator, Ellen Egemose, bemærker i kataloget, som rummer flere spændende læsninger af Ærtebjergs oeuvre, at det er som at "bevæge sig ind i en verden, en drøm, hvor alt ligner noget, vi kender, og samtidig alligevel ikke, og hvor intet er afsluttet eller entydigt, men altid både er det ene eller det andet og på vej til at blive det næste."

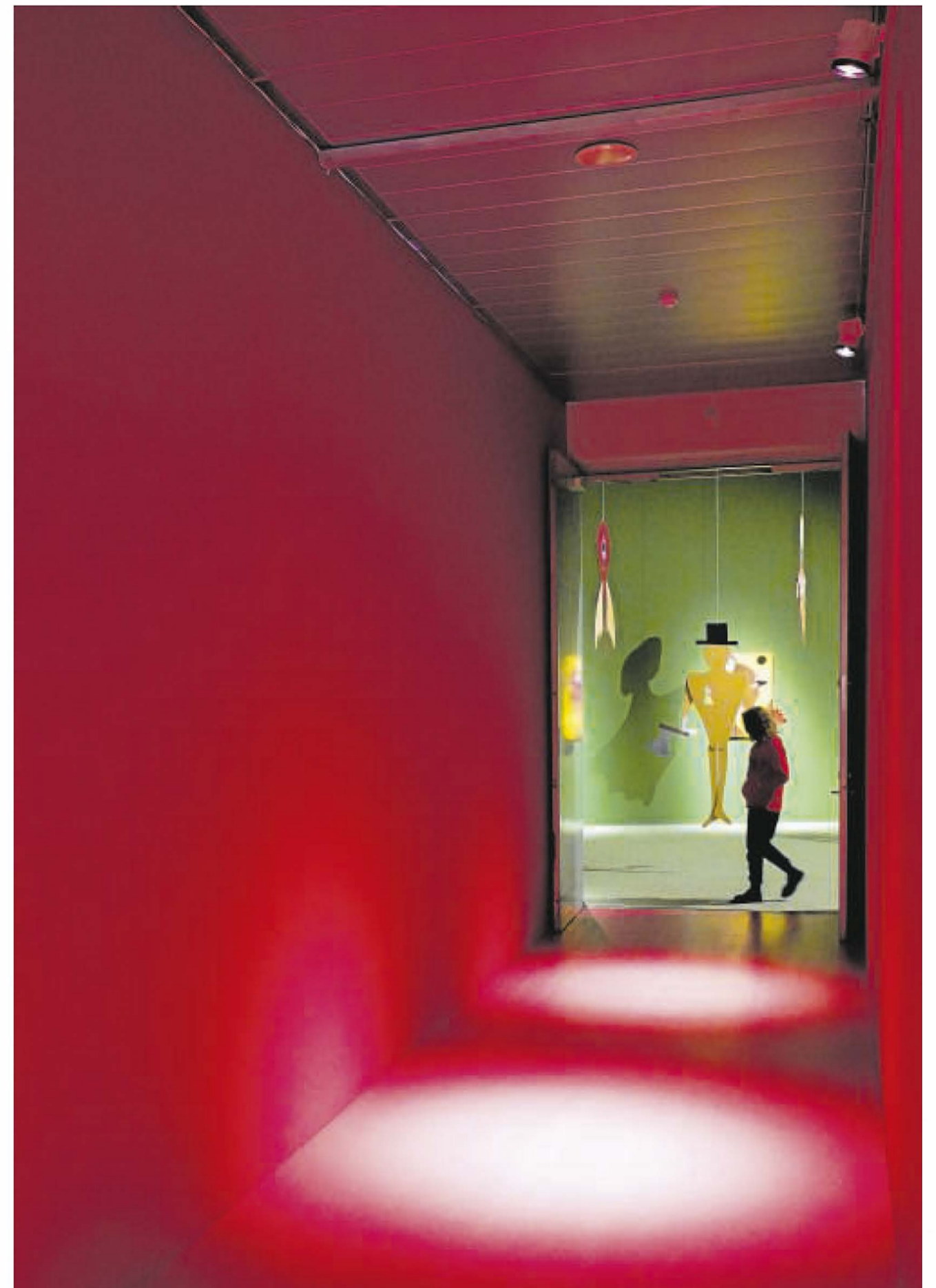
Ærtebjerg botaniserer med penslen, men hun trænger også ind i kroppen og skildrer de indre organer eller fylder billedrummet med sine forunderlige hybridvæsener. Hun er især optaget af røde cirkler, æg og ærter, som litteraturforskeren Lilian Munk Rösing analyserer som såkaldte "shifters", det vil sige en form for tegn, der kan ændre betydning alt efter konteksten. Ægget som shifter kan eksempelvis "være hønens æg, den kan være et æg i kvindens livmoder, den kan være øjenæble, den kan være vintergækkens knop", skriver Rösing.

En fabulerende kunstner

Man kan se Kathrine Ærtebjergs selvgoende motivverden i forlængelse af eksempelvis renaissancekunstnere som Lucas Cranach den ældre (1472-1553) og Hieronymus Bosch (1450-1516). Sidstnævnte tager som kristen kunstner afsæt i den gudsskabte natur og de groende principper og skaber heraf en surreel verden mellem Helvede og Paradis. Hos Bosch går det de onde mennesker ilde, mens de gode kommer i Paradis. Også Ærtebjerg lader handlingen udspille sig i naturen, men der er snarere tale om et subtilt spil mellem den indre og den ydre natur og mellem drøm og virkelighed. Hun mikroskoper kroppen og fremstiller cellelignende former foruden disse æg, knuder, kvindelige forplantningsorganer, sener og blodbaner, der blander sig med bladstængler, buske, træer og blomster og får selvstændigt liv på fladen. Men hun kan også lægge redskaber og planter på

▲ På "De tusind gåders sted" (2006) optræder en lille, nøgen rødhåret pige med hænderne på ryggen. – Foto: Anders Sune Berg.

▲ Publikum vandrer fra sal til sal og bliver snart øre, snart lykkelige over det fantasifulde og eventyrlige univers. Blandt andet kommer man igennem en kirsebærfarvet gang, der ligner en fødselskanal.

– Foto: Anita Klitgaard.

fladen og spraye maling på dem, så objekterne bliver til hvide, røntgenagtige aftryk. Alt i alt betjener Ærtebjerg sig af en slags genkommende vokabularium, der danner betydninger på tværs af de to årtier, som værkerne er blevet til i. Samtidig har hun så undervejs også udvidet sin "værktøjskasse" betragteligt med nye medier.

Nogle af disse genkommende tegn er øjne og munde foruden redskaber såsom sakse, save, knive, kæder og nøgler, ikke at forglemme de allerede nævnte nøglehuller og kæder, der dels optræder som fysiske objekter og hænger ned fra loftet i de højloftede sale, og dels kan opleves i de henrivende små animationsfilm, hvor visom uartige veyeurer kigger gennem nøglehuller ind i kabinetterne. Udstillingen er således en flerstrengt tour de force. Men selv om temaerne er alvorlige, så rummer mange af værkerne også humor, ligesom de kommunikerer på flere niveauer med bud til alle – læg som lærd.

Udstillingstitlen kommer fra det store maleri "De tusind gåders sted" (2006). Her optræder en lille, nøgen rødhåret

pige med hænderne på ryggen, som skjulte hun noget for os ligesom i børnelegen "Hvilken hånd vil du have?". Ned fra loftet hænger en kæmpestor nøgle i en snor, og til højre for hende ses et nøglehul, der er alt for stort til nøglen. Der er noget, som ikke passer sammen. Man bemærker, at pigens bryst er gennemhullet af øjne, der kigger ud på os, som om de vil meddele os noget, der kommer direkte fra hendes indre. Gåderne står i kø. Vi befinder os et sted mellem "Alice i eventyrland" med den bagvendte snak og den spejlvendte virkelighed og et tegneserieunivers. Det er sprællevende kunst, skabt af en kunstner, der er vokset med opgaven gennem årene.

Ærtebjerg (født 1969) tilhører gruppen af fabulerende kunstnere, der dimitterede fra Kunstakademiet i København i begyndelsen af 2000'erne. Deres ikoniske kunst rækker dels langt tilbage i kunsthistorien, og dels bygger den videre på en tradition i det 20. århundredes kunsthistorie med hendes ældre udenlandske kolleger som Karen Kilimnik, Lisa Yuskavage, Carol Rama, Kiki

Smith med flere, men Ærtebjerg er helt sin egen. Hendes nye udstilling kan anbefales varmt. Samtidig konstaterer man med glæde, at Kunstmuseum Brandts, der for nogle år siden blev lagt sammen med Fyns Kunstmuseum – derfor hedder institutionen nu ikke længere Brandts Klædefabrik – er tilbage i topform efter nogle år med en lidt mystisk og uegal udstillingsprofil. Men nu har en ny ambitiøs direktør sat sig i stolen. Ikke nok med, at den aktuelle monografiske udstilling udfolder en af de mest interessante af de fabulerende malere i generationen efter årtusindskiftet på flotteste vis, men det glæder også en gammel kunstelsker, at Brandts nyeste udstillingsale nu atter bliver brugt til det, de var tænkt til: at udstille samtidskunst i stor skala. ■

Kathrine Ærtebjerg: De tusind gåders sted. Kunstmuseum Brandts, Odense. Til den 24. juli 2022.